

Kennisinstituut Duurzaam Verpakken

Ministerie van Infrastructuur en Milieu
T.a.v. staatssecretaris W.J. Mansveld
Plesmanweg 1-6
2597 JG DEN HAAG

Kenmerk: 15.015

Betreft: Aanbieding (deel)brancheverduurzamingsplannen van de branchegroepen 'Groenten en Fruit', 'Thuiswinkel' en 'Levensmiddelen' samen met 'Levensmiddelenhandel' en 'Diervoeding'.

Bijlagen: Brancheverduurzamingsplannen verpakken van Thuiswinkel.org., GroentenFruit, FNLI-NVG-CBL (inclusief deelbrancheverduurzamingsplan verpakken FWS).

Den Haag, 3 juli 2015

Geachte mevrouw Mansveld,

In de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 en het bijbehorende Addendum hebben gemeenten, het verpakkende bedrijfsleven en de Rijksoverheid afgesproken dat branches plannen opstellen om productverpakkingscombinaties voor 2018 te verduurzamen en dat zij daarin de hoogst haalbare doelen als uitgangspunt nemen. De afspraak is dat branches dit in 2018 ook doen voor 2022.

Zoals aangegeven in mijn eerdere brief d.d. 4 juni jl. stuur ik u namens het bestuur van het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KIDV) hierbij de eerste set brancheverduurzamingsplannen toe¹. Het gaat hierbij om de plannen van de branchegroepen:

- 'Groenten en Fruit' door het GroentenFruit Huis;
- 'Levensmiddelen' samen met 'Levensmiddelenhandel' en 'Diervoeding' door de Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie (FNLI) in samenwerking met het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) en de Nederlandse Voedingsindustrie Gezelschapsdieren (NVG) en het Deelplan 'r-PET 2018 – 2022' door de Nederlandse vereniging Frisdranken, Waters en Sappen (FWS)² en
- 'Thuiswinkel' door Thuiswinkel.org.

Bovenstaande brancheverduurzamingsplannen en bijbehorende toetsingsdocumenten worden door het KIDV samen met deze brief ook gepubliceerd op www.kidv.nl.

In deze brief informeer ik u achtereenvolgens over:

1. het proces van de totstandkoming, toetsing en vaststelling van de brancheverduurzamingsplannen met hoogst haalbare doelen;
2. algemene bevindingen van het KIDV-bestuur bij deze brancheverduurzamingsplannen;

---

¹ Zoals in de brief van 4 juni jl. staat is de planning om u in het najaar een tweede set plannen te doen toekomen, gevolgd door een derde set plannen aan het eind van dit jaar.

² FWS is onderdeel van de Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie (FNLI). Het plan van FWS is een onderdeel van het brancheverduurzamingsplan dat FNLI en het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) en Nederlandse Voedingsindustrie Gezelschapsdieren (NVG) opstellen. Het deelplan van FWS heeft betrekking op de afspraak uit de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013 – 2022 om het hoogst haalbare percentage r-PET in frisdrank- en sapflessen vast te stellen voor 2018. Daarom is besloten dit deelplan separaat te toetsen.

3. de beoordeling door het KIDV-bestuur van de hoogst haalbare doelen uit de brancheverduurzamingsplannen.

Ik sluit de brief af met korte informatie over het vervolg.

1. Toetsing en vaststelling van de brancheverduurzamingsplannen met hoogst haalbare doelen

Zoals afgesproken in de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013 – 2022 en het bijbehorende Addendum heeft het KIDV de taak om de hoogst haalbare doelen te toetsen en vast te stellen.

Voor het toetsen van de plannen heeft het KIDV een toetsingscommissie ingesteld, bestaande uit vier wetenschappers van vier verschillende universiteiten³ die onder regie van het KIDV de toetsing uitvoert. De toetsingscommissie heeft de brancheverduurzamingsplannen en de hoogst haalbare doelen getoetst op kwantitatieve en kwalitatieve onderbouwing van de geformuleerde hoogst haalbare doelen. Op basis van haar gebundelde kennis en ervaring heeft de toetsingscommissie per getoetst plan aangegeven of de hoogst haalbare doelen ambitieus en realistisch zijn. In het toetsingsproces heeft de toetsingscommissie de branches gestimuleerd om de lat zo hoog mogelijk te leggen en te zorgen voor een goede onderbouwing van de hoogst haalbare doelen. De uitkomsten van de toetsing zijn door de commissie vastgelegd in een toetsingsdocument per (deel)brancheverduurzamingsplan.

Na de toetsing door de toetsingscommissie heeft de Raad van Advies (RvA) van het KIDV⁴ haar advies over de brancheverduurzamingsplannen uitgebracht aan het KIDV-bestuur, waarbij gebruik is gemaakt van de toetsingsdocumenten. Op basis van de adviezen van de toetsingscommissie en de RvA heeft het KIDV-bestuur de brancheverduurzamingsplannen met de bijbehorende hoogst haalbare doelen vastgesteld. Deze worden hierbij aan u gestuurd zodat u het kunt gebruiken als input voor beleid.

2. Algemene bevindingen van het KIDV-bestuur bij de beoordeling van de brancheverduurzamingsplannen

Los van de beoordeling van deze eerste set plannen constateert het KIDV-bestuur dat het opstellen van brancheverduurzamingsplannen met hoogst haalbare doelen een nieuwe aanpak is, zowel in Nederland, als in Europa. Want het is voor het eerst dat er stelselmatig en branche-breed afspraken worden gemaakt over het verduurzamen van de productverpakkingsketen. Dit geeft een impuls aan de ontwikkeling naar een circulaire economie, in het bijzonder voor verpakkingen. De plannen liggen in het verlengde van de Europese verplichting inzake de essentiële eisen voor verpakkingen. De hoogst haalbare doelen concretiseren de essentiële eisen. Op deze manier worden naast de doelen die in de raamovereenkomst al zijn gesteld voor het recyclen van verpakkingsmateriaal nu ook afspraken gemaakt over verduurzaming bij het ontwikkelen van verpakkingen.

---

³ Prof. dr. Jacqueline Cramer, hoogleraar Duurzaam Innoveren, Universiteit Utrecht. Prof. dr. ir. Roland ten Klooster, Leerstoel Packaging Design and Management aan de Universiteit Twente en ontwerper/adviseur bij Plato product consultant. Dr. ir. Renee Wever, assistent professor design engineering, TU Delft. Dr. Ulphard Thoden van Velzen, WUR, DLO onderzoeker aan Wageningen UR Food & Biobased Research.

⁴ De Raad van Advies geeft inhoudelijk advies over projecten en over de Verduurzamingsagenda verpakkingen. De leden van de Raad zijn: Sijas Akkerman (Stichting Natuur en Milieu); Dick Hoogendoorn (Vereniging Afvalbedrijven); Marc Jansen (Centraal Bureau Levensmiddelen); Hans Groenhuis (Nederlandse Vereniging voor Reinigings- en Afvalmanagement); Aafko Schansema (StiMo, Stichting Materialenorganisaties); Kees Plug (ministerie van Infrastructuur en Milieu); Chris Bruijnes (op persoonlijke titel); Hans van Trijp (Wageningen UR)

Bij de beoordeling van de brancheverduurzamingsplannen met de hoogst haalbare doelen van Thuiswinkel.org, GroentenFruit en FNLI-NVG-CBL (inclusief deelbrancheverduurzamingsplan verpakken FWS) valt het KIDV-bestuur in algemene zin een aantal zaken op, die ik hieronder graag kort toelicht.

In de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013 – 2022 en het bijbehorende Addendum is afgesproken dat branches hoogst haalbare doelen opstellen voor product-verpakkingscombinaties. In de aanpak die door het KIDV is ontwikkeld, zijn deze hoogst haalbare doelen logischerwijs gebaseerd op de prestaties van koplopers uit de branches. Dit is ingegeven door het feit dat koplopers binnen een branche met hun prestaties de overige leden van dezelfde branche kunnen inspireren om hun verpakkingen verder te verduurzamen. Het verduurzamingsproces kost tijd en per branche kunnen verschillende snelheden van verduurzaming voorkomen, want de doorlooptijd van de benodigde transitie is onder meer afhankelijk van de financiële investeringen die moeten worden gedaan en de beschikbaarheid van technologische kennis om tot de hoogst haalbare doelen te komen. De branches zijn primair verantwoordelijk voor de gepubliceerde verduurzamingsplannen, het betreft hier immers plannen op brancheniveau. De branches spannen zich in om alle bedrijven in de branche, waaronder koplopers, achterblijvers en middenmoters, aan te sporen de vastgestelde doelen te behalen. De huidige plannen richten zich op 2018, maar hiertoe beperkt het verduurzamingsproces zich niet. Ook voor de periode tot 2022 zal op termijn door de verschillende branches een brancheverduurzamingsplan Verpakkingen dienen te worden opgesteld, waarbij de huidige opgedane kennis van pas komt. Praktisch gezien worden de hoogst haalbare doelen ontwikkeld aan de hand van die product-verpakkingscombinaties waar naar verwachting veel milieuwinst valt te behalen.

Op basis van de beoordeling van deze eerste set brancheverduurzamingsplannen met hoogst haalbare doelen concludeert het KIDV-bestuur dat deze aanpak goed werkt. Brancheorganisaties mobiliseren de koploperbedrijven op het gebied van duurzaam verpakken en hiermee worden middenmoters en achterblijvers aangespoord. Bovendien komt er een goede beweging op gang die verder dient te worden gestimuleerd. Want met de branche-brede aanpak wordt duurzaam verpakken nu een onderwerp in de 'boardroom' van branches en bedrijven. Hierdoor wordt er binnen het bedrijf beleid geformuleerd, gaat er sturing op plaatsvinden en zal er op meerdere niveaus binnen bedrijven aan worden gewerkt. Dat is nieuw, omdat het verduurzamen van verpakkingen vaak een onderwerp was waar vooral verpakkingskundigen binnen bedrijven zich mee bezig hielden. Met de ontwikkeling die nu in gang is gezet, wordt het een onderwerp waar bedrijfs-breed aandacht aan wordt besteed.

Het KIDV-bestuur concludeert verder dat er in het brancheverduurzamingsplan van Thuiswinkel.org en in het (deel)brancheverduurzamingsplan FWS sprake is van hoogst haalbare doelen op basis van gekwantificeerde gegevens. Dat is echter nog niet het geval in de plannen van de branches GroentenFruit en Levensmiddelen. De reden daarvoor is dat er bij het opstellen van deze plannen een nulmeting ontbrak, waardoor de uitgangssituatie niet kwantitatief kan worden bepaald. Daardoor kan dus ook niet worden vastgesteld of de geformuleerde doelen ook de hoogst haalbare doelen zijn. De oorzaak hiervoor is enerzijds gelegen in het feit dat sommige branches een hoge diversiteit in productverpakkingscombinaties kennen en anderzijds dat de benodigde kennis hiervoor niet direct voorhanden is bij de branche. Dit is logisch te verklaren door het feit dat de betrokken bedrijven niet enkel verpakkingen op de markt brengen, maar een grote diversiteit aan verpakte producten. Om nu te bepalen welke volgende verduurzamingsstap haalbaar is, dienen bovenvermelde branches te beschikken over specifieke verpakkingsrelevante informatie uitgesplitst naar geselecteerde productcategorieën. Deze informatie is tot op heden niet voorhanden, zeker niet op brancheniveau. De voormalige Verpakkingenbelasting en tegenwoordig de Afvalbeheersbijdrage Verpakkingen hebben immers enkel betrekking op de hoeveelheid verpakkingsmateriaal ongeacht het doel

waarvoor het verpakkingsmateriaal wordt toegepast. Er dient hier dus nieuwe kennis opgebouwd te worden, hetgeen tijd vergt. Met de branches GroentenFruit en Levensmiddelen is dan ook afgesproken dat zij de benodigde kwantificering in 2015 zullen oppakken. Ook is afgesproken dat de branches daarbij ondersteuning kunnen vragen aan de toetsingscommissie en het KIDV.

Bij het beoordelen van deze eerste set brancheverduurzamingsplannen met hoogst haalbare doelen concludeert het KIDV-bestuur ook dat de Europese context niet uit het oog moet worden verloren, vooral in branches waar veel bedrijven hun verpakte producten grotendeels uit het buitenland importeren.

Samenvattend ziet het KIDV-bestuur dat het bij het opstellen van de brancheverduurzamingsplannen gaat om een iteratief proces waarbij de continue verbetering van belang is. De branches hebben nu lange termijnvisies opgesteld die - zoals beschreven - het verduurzamen van verpakkingen stimuleren. Daarbij zijn de gestelde hoogst haalbare doelen voor de korte termijn een eerste stap, waarbij deze doelen in het continue verbeterproces tussentijds kunnen worden aangescherpt.

Als wordt gekeken naar de verduurzamingsgebieden waarop de eerste set brancheverduurzamingsplannen betrekking hebben, dan zal de impact van deze plannen zich vooral voordoen op:

- Meer inzet van duurzaam beheerde en gecertificeerde grondstoffen, zoals FSC.
- Verhogen van het aandeel secundaire grondstoffen in verpakkingen, zoals in kunststof flessen en bakjes.
- Vermindering van de hoeveelheid gebruikte grondstoffen door optimalisatie, onder meer van verpakkingsvolume.
- Optimaliseren van verpakkingen voor recycling, door inzet van mono materialen.
- Toepassen van recyclinglogo's op verpakkingen zodat consumenten hun verpakkingen beter gescheiden kunnen aanbieden.

Uit de eerste set brancheverduurzamingsplannen blijkt dat branches en bedrijven op diverse onderdelen behoefte hebben aan meer kennis. Samenvattend komen onderstaande onderzoeksvragen uit de plannen naar voren. Deze onderzoeksvragen zullen door de branches zelf worden opgepakt of in overleg met het KIDV worden opgenomen in het wetenschappelijk onderzoeksprogramma van het KIDV:

- Hoe kan het gebruik van biobased kunststoffen op een duurzame manier praktisch breed worden toegepast?
- Hoe kan de milieu-impact aantoonbaar worden verlaagd door gebruik te maken van alternatieve materiaalsoorten in product-verpakkingscombinaties?
- Onderzoek naar de migratie van inkten naar producten en mogelijke duurzame alternatieven. In het bijzonder naar het toepassen van kunststofcoatings aan de binnenkant van kartonnen verpakkingen, zodat deze kartonnen verpakkingen van gerecycled materiaal kunnen worden gemaakt.
- Onderzoek in samenwerking met ketenpartners (recyclers) naar hoe de algehele recycling van aluminium kan worden verbeterd.
- Hoe kan de hoeveelheid loze ruimte in verzendmaterialen van papier en karton worden gereduceerd?

Het bestuur van het KIDV zou graag de resultaten van bovenstaande onderzoeken zo concreet mogelijk verwerkt zien worden in de nieuwe generatie plannen voor de periode 2018-2022.

3. Beoordeling door het KIDV-bestuur van de hoogst haalbare doelen uit de brancheverduurzamingsplannen.

3.1 Groenten en Fruit

Het KIDV-bestuur constateert dat in dit brancheverduurzamingsplan vijf doelen zijn geformuleerd. Het bestuur vindt dat in dit plan een aantal relevante onderwerpen worden opgepakt. Zoals hierboven vermeld, is de kanttekening dat de doelen pas daadwerkelijk kunnen worden beoordeeld als de nulsituatie voor 2015 kwantitatief in kaart is gebracht. Met de branche is afgesproken dat de doelen in het komend half jaar worden gekwantificeerd, zodat deze daadwerkelijk kunnen worden gemeten.

Onderstaand worden de hoogst haalbare doelen uit het brancheverduurzamingsplan van GroentenFruit kort beschreven, samen met de beoordeling door het KIDV-bestuur:

1. Vermindering van 10% kunststofvolume door gebruik van lichtere folies.

De sector is continue bezig met het lichter maken van folies, zoals bijvoorbeeld de stap van een bedrijf van 30 mu naar 25 mu voor 'gewone' folies in de afgelopen drie jaar. Koplopers hebben op dit moment de ondergrens wat betreft dikte bereikt. Om dit doel met de branche te bereiken, moeten ook de achterblijvers en middenmoters aan de slag.

2. Tot en met 2016 wil de sector een besparing van 2,1 miljoen transportkilometers realiseren door 80 miljoen roulaties met de inzet van 3 cm kunststof klappakken bij 50% van de Nederlandse producten en het EU importproduct.

Klappakken worden als zij retour komen, ingeklapt. Door de hoogte waarop zij worden ingeklapt te verlagen van 6 naar 3 cm kunnen er meer kratten in een vrachtwagen of container en worden er minder transportkilometers gemaakt. Daarbij komt dat dit een grote stroom betreft.

3. Vervanging van 10% van de bananen dozen door speciale meermalige bananenklapkrat in 2018.

In Nederland consumeren en importeren we veel fruit. Gekeken naar het volume staan bananen op nummer twee van de totale import van fruit en op nummer drie wat betreft de consumptie. Door een deel van de gewone bananendozen te vervangen door meermalige kratten realiseert de sector een trendbreuk in de manier van verpakken van bananen en worden er minder grondstoffen gebruikt.

4. Vermindering met 15% kunststofmateriaal bij omschakeling naar flowpackfolies of kartonnen schalen of andere alternatieven bij de consumentenverpakking.

Flowpackfolies zijn folies die gebruikt worden voor het verpakken van bijvoorbeeld appels. Voorheen werden hiervoor schaaltes van kunststof met een deksel erop of schaaltes met een krimpfolie gebruikt. Daarnaast worden deksels op bakjes en schalen vervangen door een dunne kunststof folie. Deze laatste ontwikkeling levert een materiaalreductie van 4-10 gram per consumentenverpakking op.

5. Verlenging houdbaarheid/vermindering productuitval bij tomaten en paprika's door het toepassen van geperforeerde Modified Atmosphere⁵ en PLA⁶ folies.

De houdbaarheid van het product is in deze sector zeer belangrijk. De koplopers hebben al stappen gezet in het gebruik van Modified Atmosphere en PLA folies. Door vervanging van de folies worden geen extra grondstoffen toegevoegd maar wel de houdbaarheid verlengd.

Verder heeft de branche diverse kwalitatieve doelen en **onderzoeksthema's** opgenomen in haar plan:

- De problematiek met zwarte schaaltes bij het uitsorteren van het kunststofrestmateriaal dient technisch⁷ te worden opgelost. Hiermee moet het uitsorteerproces bij de afvalverwerkers in 2016 worden aangepast en als dat niet lukt, wordt voor het gebruik van zwart kunststof meteen een alternatief ingezet⁸ door de sector. In 2016 wil de sector uitzoeken hoe hoog het percentage r-PET kan zijn in alle typen PET primaire verpakkingen, zodat er voor 2018 een doelstelling kan worden opgesteld voor het verhogen van r-PET in primaire verpakkingen.
- In 2018 wil de sector in overeenstemming met de raamovereenkomst een inzet plegen om PVC-houdende krimpfolies uit te bannen. De inzet is om alternatieve verpakkingen te ontwikkelen met vergelijkbare eigenschappen maar waarbij kostprijs en aanpassingen van machines worden meegenomen.
- In 2016 wil de sector bewustwording over verschillende soorten materialen voor verpakkingen vergroten door informatievoorziening. De sector wil de verpakkingen van twee of drie veelvoorkomende producten (bijvoorbeeld tomaten, paprika en druiven) vergelijken met de relevante thema's uit de methodiek brancheverduurzamingsplannen van het KIDV.
- In 2015 wil de sector inventariseren wat de impact van standaardisatie van primaire verpakkingen op de milieudruk kan zijn. Hierbij is een nevendoelestelling een verbeterde aansluiting van de primaire verpakking op de omverpakking.
- In 2016 heeft de sector onderzocht of het toepassen van topseal- in plaats van kunststofdeksels op schaaltes technisch haalbaar is en of dit tot minder milieudruk leidt. Indien de bevindingen van het onderzoek positief zijn, wil de sector in 2018 kunststofdeksels vervangen (percentage nog te bepalen) door topsealdeksels.
- In 2018 wil de sector hebben onderzocht of het toepassen van karton/papier in plaats van kunststof en het weglaten van schaaltes bij trostomaten in flowpackfolies technisch haalbaar is en leidt tot milieuwinst.
- De branche zal een onderzoekproject starten naar haalbaarheid van het toepassen van een nieuwe meermalig kunststof klapkrat voor bananen, in plaats van een kartonnen omverpakking.
- In 2015 wil de sector haar leden informeren over de verschillende soorten tertiaire verpakkingen (zoals hoeklatten, spanbanden et cetera) en mogelijke milieuvriendelijke alternatieven.
- In 2016 wil de sector hebben onderzocht of het technisch mogelijk is om pakbladen van papier of pulp te gebruiken in plaats van kunststof pakbladen en of dit leidt tot de vermindering van milieudruk. Indien de bevindingen van het onderzoek positief zijn, wil de sector in 2018 alle kunststof pakbladen vervangen door het duurzamere alternatief.
- In 2016 wil de sector een economische haalbaarheidsstudie uitvoeren, in opvolging van de eerder benoemde pilot, naar de inzet van restplantmateriaal van tomaten- en paprikagewassen als grondstof

⁵ Dit betreft verpakkingen waarbij zuurstof vervangen is door een ander gas, wat de houdbaarheid van het product verlengt.

⁶ PLA staat voor PolyLactic Acid, een kunststof gemaakt uit melkzuur, gewonnen uit hernieuwbare grondstoffen, zoals de restproducten van mais.

⁷ Hier lopen op dit moment al onderzoeken naar.

⁸ Hierbij moet rekening gehouden worden met het feit dat zwart kunststof een bestemming is voor recycled kunststoffen. Kunststof wordt namelijk donkerder bij het recyclen. Zonder donker of zwart toegepast kunststof worden de mogelijkheden van de toepassing van deze gerecyclede stroom minder.

voor de productie van karton. In 2016 wil de sector een economische haalbaarheidsstudie uitvoeren, in opvolging van de eerder benoemde pilot, naar de inzet van restplantmateriaal van tomaten- en paprikagewassen als grondstof voor de productie van karton.

- In 2015 wil de sector uitzoeken welk aandeel van de houten kratten, pallets en kartonnen dozen, die door import in de Nederlandse markt worden afgezet zijn gecertificeerd. Het doel is om het aandeel van gecertificeerde materialen in 2018 met 30% te verhogen.

3.2 'Levensmiddelen' samen met 'Levensmiddelenhandel', 'Diervoeding' en 'Frisdranken, Waters en Sappen'

Het KIDV-bestuur constateert dat in het brancheverduurzamingsplan van 'Levensmiddelen' samen met 'Levensmiddelenhandel' en 'Diervoeding' acht doelen zijn geformuleerd. Het bestuur vindt dat in dit plan een goede beweging is ingezet. Zoals onder punt 2 in deze brief vermeld, is de kanttekening dat de doelen pas daadwerkelijk kunnen worden beoordeeld als de nulsituatie voor 2015 in kaart is gebracht. Ook met deze branches is afgesproken dat de doelen in het komend half jaar worden gekwantificeerd, zodat deze daadwerkelijk kunnen worden gemeten.

In het deelbrancheverduurzamingsplan r-PET 'Frisdranken, Waters en Sappen' is een negende hoogst haalbaar doel geformuleerd met betrekking tot de mate van inzet van r-PET in kunststof flessen. De conclusie door het bestuur hieromtrent staat beschreven bij dit betreffende hoogst haalbaar doel (zie hieronder bij punt 9). Onderstaand worden de hoogst haalbare doelen kort beschreven, steeds samen met de beoordeling door het KIDV-bestuur.

FNLI/CBL/NVG hebben voor de komende twee jaren - tot 2018 - de volgende hoogst haalbare doelen voor **primaire verpakkingen** geformuleerd:

1. Verhoging aandeel gecertificeerd papier en karton.

Gemiddeld is op brancheniveau minimaal 80% van het papier/karton gebruikt voor primaire verpakkingen bestemd voor de Nederlandse markt FSC, PEFC, SFI of gelijkwaardig gecertificeerd of het papier/karton gebruikt voor primaire verpakkingen bestemd voor de Nederlandse markt bestaat op brancheniveau voor gemiddeld minimaal 80% uit gerecycled papier/karton.

Verpakkingen van papier en karton worden veel toegepast en dit vormt 38% (primaire en secundaire verpakkingen) van het verpakkingsgewicht in de branche.

2. Reductie gebruik aluminium lids.

De toegepaste hoeveelheid aluminium in 'lids' wordt met gemiddeld 15% verminderd.

Zo min mogelijk gebruik van aluminium in 'lids' zorgt ervoor dat de recyclebaarheid van bepaalde kunststofverpakkingen wordt verhoogd. De focus op aluminium is goed omdat juist deze grondstof een grote milieu-impact tijdens de winning en de recycling fase heeft. De branches zullen in 2015 de standaard vaststellen waar de leden in 2017 aan moeten voldoen. De lange termijn visie van de branche is het grotendeels voorkomen van het gebruik van aluminium in 'lids'.

3. Verhoging aandeel r-PET in PET-bakjes en schalen.

De op de Nederlandse markt gebrachte PET-bakjes en -schalen bevatten gemiddeld minimaal 20% r-PET.

In lijn met de gemaakte afspraken in de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 heeft de branche doelstellingen opgenomen ten aanzien van de hoeveelheid r-PET in bakjes en schalen. Door deze toepassing wordt de vraag naar r-PET aangemoedigd. De algehele milieudruk kan hierdoor worden verlaagd.

Het gebruik van r-PET in bakjes wordt relatief kort toegepast. Een deel van deze productverpakingscombinaties komt uit het buitenland en het aanbod van r-PET is buiten Nederland relatief laag. Verkleuring treedt op van de verpakking waarbij acceptatie varieert bij voedselproducten. Ook producenten en leveranciers van r-PET achten deze 20% als hoogst haalbaar voor 2018. Dit betreft nu een gemiddelde over de hele branche van minimaal 20% r-PET. In de volgende brancheverduurzamingsplannen ziet het bestuur graag een drempelwaarde.

4. Gewichtsreductie kunststof flessen en bekens.

Gewichtsreductie kunststof: kunststof bekens (met aluminium lid) met 15%; kunststof flessen met 10%.

Kunststof verpakkingen vormen 19% van het totale verpakkingsgewicht van de branche. Door zo min mogelijk gebruik van kunststof verpakkingsmateriaal wordt voorkomen dat dit materiaal op de markt wordt gezet. Voor de periode na 2018 hebben FNLI/CBL/NVG voornemens eind 2017 ambitieuzere doelstellingen te formuleren. In 2015 wordt een 'best practice' vastgesteld, aan de hand waarvan uitvoering kan worden gegeven aan deze doelstelling voor de periode 2015-2017 en het verder versnellen van het verbeterproces in de periode daarna.

5. Toename gebruik mono-materialen.

Het vergroten van het aandeel mono-materialen per product-verpakkingscombinatie, alleen wanneer dit leidt tot verlaging van de milieudruk van de gehele product-verpakkingscombinatie en betere recyclebaarheid.

Dit is een evidente manier om de recyclebaarheid van verpakkingen te vergroten en waar mogelijk ook een gewichtsreductie te realiseren. Soms ontstaat een contradictie omdat meer mono-materiaal leidt tot een dikkere verpakking, maar het doel is te komen tot betere recyclebaarheid. Ook een focus om, waar mogelijk, het aantal 'verpakkingslagen' te verminderen is een juiste richting. Hierbij wordt van waarde geacht dat de branches FNLI/CBL/NVG hierbij de expertise van de 'afvalverwerkende industrie' zullen raadplegen voor het verder verkennen van mogelijkheden. Om de ontwikkelingen te monitoren, wordt door de branches het principe van het 'boodschappenmandje' gebruikt.

6. Vergroten kennis consumenten m.b.t. recycling van de productverpakking combinatie na gebruik.

Gemiddeld heeft 80% van de op de markt gebrachte producten bestemd voor de Nederlandse markt een recyclinglogo.

Recyclinglogo's informeren de consument beter over een juiste scheiding van afval en recycling. Naar aanleiding van een enquête onder de brancheleden is vastgesteld dat het hoogst haalbare percentage van gebruik van recycling logo's binnen het huidige productportfolio 80% is. De reden hiervoor is dat veel producten voor een Europese markt worden geproduceerd waarbij elk land eigen logo's hiervoor hanteert.

De brancheorganisaties FNLI/CBL/NVG hebben de volgende hoogst haalbare doelen voor 2018 voor **secundaire en tertiaire verpakkingen** geformuleerd:

7. Uniformering van krimp- en rekfolies.

Krimp- en rekfolies zijn branche breed zo veel mogelijk transparant en onbedrukt voor een zo optimaal mogelijke wijze van recycling.

De vervuiling van de kunststoffolie stroom wordt hiermee voorkomen. Daarnaast leidt dit tot betere inzameling met mogelijk een hogere toepassing van recyclelaat in de productie van krimp en rekfolies tot gevolg.

8. Verhoging aandeel gecertificeerd papier en karton.

Gemiddeld is op brancheniveau minimaal 80% van het papier/karton gebruikt voor secundaire/tertiaire verpakkingen bestemd voor de Nederlandse markt FSC, PEFC, SFI of gelijkwaardig gecertificeerd. Of het papier/karton gebruikt voor secundaire/tertiaire verpakkingen bestemd voor de Nederlandse markt bestaat op brancheniveau voor gemiddeld minimaal 80% uit gerecycled papier/karton.

Verpakkingen van papier en karton worden veel toegepast en dit vormt 38% (primaire en secundaire verpakkingen) van het verpakkingsgewicht in de branche.

FWS heeft voor de komende twee jaren - tot 2018 - de volgende hoogst haalbare doelen voor **primaire verpakkingen** geformuleerd:

9. Percentage r-PET in PET flessen (Frisdranken, Waters en Sappen)

In de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013 – 2022 is voor 2018 voor grote PET-flessen een minimum percentage van 28 procent r-PET voorgesteld; voor kleine PET-flessen ten minste 23 procent. De Nederlandse vereniging Frisdranken, Waters en Sappen (FWS) stelt in het deelplan 'r-PET 2018 – 2022' een nieuw gemiddeld doel van 37 procent voor de gehele branche. Hierdoor is er een uitdaging voor de achterblijvers (zij scoren 10-20 procent) en blijft er nog steeds een uitdaging voor de middenmoot (score: 20–40 procent). Voor de koplopers (40-50 procent) houdt dit in, dat ook zij nog stappen moeten zetten, om daarmee het gemiddelde van de branche op het gestelde percentage te krijgen. Een dergelijke doelstelling is ook voor kleine PET-flessen opgesteld, te weten minimaal 23 procent en gemiddeld 32 procent. Het gemiddelde percentage r-PET in PET-flessen in de Europese Unie is – gebaseerd op de gegevens die hierover beschikbaar zijn - ongeveer 10 procent⁹. In het plan van FWS nemen koplopers in de branche zowel het peloton als de achterblijvers mee over een drempel om het geformuleerde hoogst haalbare doel te bereiken.

Op basis van het oordeel van de toetsingscommissie en het advies van de Raad van Advies, adviseert het KIDV-bestuur als volgt.

Het KIDV-bestuur adviseert om 50% r-PET in grote PET-flessen als een hoogst haalbaar doel op te nemen voor de langere termijn indien uit aanstaand onderzoek blijkt dat dit de meest effectieve wijze is om de milieu-impact van PET-flessen in brede zin te beperken en de kwaliteit van de flessen hoogwaardig blijft. Dit omdat er aanwijzingen zijn dat bij de inzet van meer dan 50% r-PET de kwaliteit van de flessen achteruitgaat waardoor extra additieven en barrières in de flessen moeten worden toegevoegd. Dit kan ook negatieve gevolgen hebben voor voedselveiligheid. Het KIDV-bestuur tekent - net als de toetsingscommissie - aan dat hierbij nader onderzoek nodig is naar de impact van het verhogen van het percentage r-PET op kwaliteit en recycling processen. In dit onderzoek moeten ervaringen van koplopers, waaronder de nieuwe 'Life' fles van Coca Cola in Duitsland, worden meegenomen.

---

⁹ Bron: PETCore

Het KIDV bestuur kan het geformuleerde hoogst haalbare doel van 37% nu niet vaststellen in het licht van nieuwe ontwikkelingen. Zojuist is een ILT rapport verschenen waarin 4% verbetering wordt geconstateerd over het afgelopen jaar. De vraag is wat de redenen zijn dat 1% verbetering per jaar nu als haalbaar is benoemd, terwijl de ontwikkeling de afgelopen periode sneller is gegaan. Nog in 2015 dient de branche dit toe te lichten en rapporteert het KIDV hierover.

Verder adviseert het KIDV-bestuur om in de betreffende periode onderzoek te laten plaatsvinden naar wat de meest effectieve wijze is om de milieu-impact van PET-flessen in brede zin te beperken. Het KIDV-bestuur deelt het oordeel van de toetsingscommissie dat op basis van de onderzoeksuitkomsten nieuwe doelstellingen voor 2022 kunnen worden geformuleerd die niet per definitie alleen zijn gericht op het verder verhogen van r-PET, maar op de beperking van de milieu-impact van r-PET in brede zin.

Verder committeren de branches FNLI/CBL/NVG zich aan de volgende **onderzoeksthema's** zodat er in het volgende brancheverduurzamingsplan verpakken 2018-2022 hieromtrent doelstellingen aan kunnen worden verbonden:

- **Inzet biobased kunststof** Onderzoek in hoeverre het gebruik van biobased kunststoffen op een duurzame manier praktisch breed in de Nederlandse levensmiddelenindustrie, huisdiervoedingsindustrie en retailsector kan worden toegepast.
- **Inzet van alternatieven/substitutiematerialen** Onderzoek naar de vraag of de mate van de milieu-impact aantoonbaar verlaagd kan worden door gebruik te maken van alternatieve materiaalsoorten in product-verpakkingscombinaties.
- **Inkten/schadelijke stoffen** Onderzoek naar de samenstelling en milieu-impact van inkt en mogelijkheden om zware metalen in inkt uit te faseren. Onderzoek naar de migratie van inkten naar producten en mogelijke duurzame alternatieven, in het bijzonder het toepassen van kunststofcoatings aan de binnenkant van kartonnen verpakkingen zodat deze kartonnen verpakkingen van gerecycled materiaal gemaakt kunnen worden.
- **Verbetering recycling van aluminium in Nederland** Onderzoek in samenwerking met ketenpartners (recyclers) naar hoe de algehele recycling van aluminium verbeterd kan worden.

3.3 'Thuiswinkel' door [Thuiswinkel.org](https://thuiswinkel.org).

Het KIDV-bestuur signaleert dat in het brancheverduurzamingsplan van 'Thuiswinkel' zeven doelen zijn geformuleerd. Het bestuur vindt dat in dit plan een aantal relevante onderwerpen worden opgepakt. Het bestuur constateert dat transport een belangrijk aandachtspunt is in relatie tot verzendverpakkingen en dat Thuiswinkel.org hiervoor in haar volgende plan nog meer de relaties tussen transportimpact en verpakken moet meenemen.

Onderstaand worden de hoogst haalbare doelen uit het brancheverduurzamingsplan van Thuiswinkel.org kort beschreven, samen met de beoordeling door het KIDV-bestuur.

In 2018 voldoet 80% van al het verzendmateriaal wat op de markt wordt gebracht (dit is waar de branche invloed op heeft) aan de volgende doelstellingen:

- 1. Gebruik van 100% FSC materiaal en/of recycled materiaal in papier en karton. FSC 100% label; of FSC Mix label; of FSC recycled label of combinatie van FSC en recycled materiaal.**

Op dit moment wordt er door de achterblijvers nog geen gecertificeerd papier en karton toegepast. De middenmoters gebruiken tot 90% gecertificeerd papier en karton. Er moeten dus nog behoorlijke stappen gezet worden om dit doel branche-breed te halen, maar de koplopers hebben laten zien dat het mogelijk is.

2. Gebruik van maximaal 90% virgin LDPE in plastic. Gebruik van 10% recycled plastic (mengsel van 10% recycled plastic met 90% LDPE); of gebruik van 10% biobased plastic (mengsel van 10% biobased plastic met 90% LDPE); of combinatie van recycled plastic en biobased plastic.

Het gebruik van biobased en of recycled materiaal is voor deze sector nieuw terrein. Mogelijk heeft dit invloed op de prestaties van de verpakkingen. Op dit moment worden beide nog niet toegepast. Door de komende jaren deze eerste stap te zetten, komt er meer duidelijkheid over de consequenties van het toepassen van biobased en of recycled materiaal. Door de hoeveelheid virgin plastic te maximaliseren, hebben bedrijven de vrije keus of ze recycled of biobased materialen willen inzetten.

3. 70% van het plastic verzendmateriaal wordt in dikte gereduceerd in plastic. Toepassing van 60 mu waar mogelijk of toepassing van 50 mu waar mogelijk.

De meeste bedrijven passen nu verzendverpakkingen van folie toe met een dikte van 70 mu. Een enkele koploper past nu al 50 mu toe. Doordat er branche-breed stappen gezet worden, kan er bij die verzendverpakkingen 15-30% materiaal worden bespaard.

4. Gebruik van 100% FSC materiaal en/of recycled materiaal in papier en karton in opvulmateriaal. FSC 100% label; of FSC Mix label; of FSC recycled label of combinatie van FSC en recycled materiaal.

Op dit moment wordt er door de achterblijvers nog geen gecertificeerd papier en karton toegepast. De middenmoters gebruiken tot 90% gecertificeerd papier en karton. Er moeten dus nog behoorlijke stappen gezet worden om dit doel branche-breed te halen, maar de koplopers hebben laten zien dat het mogelijk is.

5. Consumenten informeren over de wijze waarop de verpakkingen moeten worden gescheiden. Informatie op de verpakking; of informatie op de website van de webwinkel; of informatie in de ordercommunicatie van de webwinkel naar de consument.

Recyclinglogo's informeren de consument beter over een juiste scheiding van afval en dragen bij aan een betere recycling. Een deel van de koplopers informeert haar consumenten hier al over, maar de achterblijvers middenmoters nog niet of nauwelijks.

Verder heeft de branche deze doelen in combinatie met **onderzoeken** opgenomen in haar plan:

- **Onderzoek naar reductie van de hoeveelheid loze ruimte in verzendmaterialen in 2015 van papier en karton.** Nulmeting naar de hoeveelheid loze ruimte en vaststellen van doelstelling m.b.t. de reductie van de loze ruimte in 2016.
- **Plastic: monitoren van ontwikkeling in duurzaam opvulmateriaal.** Contacten onderhouden met de verpakkingindustrie m.b.t. innovaties op het gebied van verduurzaming door (bijvoorbeeld) inzet van recycled plastic, biobased plastic en/of dunner plastic.

Ten slotte

Het KIDV zal de voortgang van de plannen jaarlijks kwalitatief monitoren en uw ministerie hiervan op de hoogte stellen. In 2017 zal de stand van zaken met betrekking tot de hoogst haalbare doelen aan uw

Kennisinstituut Duurzaam Verpakken

ministerie worden doorgegeven. Het KIDV biedt aan u bij het maken van afspraken over monitoring te ondersteunen.

Het bestuur van het KIDV hoopt u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Hans van der Vlist
Voorzitter Kennisinstituut Duurzaam Verpakken